

(המשך עמוד 33)

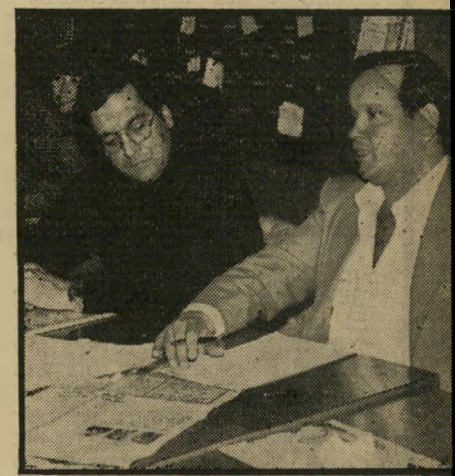
כאשר ביקש להשתלב במחלקה, כששב משליחותו בלונדון. נאמר לו כי "כל העמדות תפוסות".

"לקרנף את כולנו!"

ה' החלטה לצאת לחופשה-ללא-תשלום לום הלכה וגמלה בליבו. מאז שהגיע ארצה ניסו עיתונאים לראיין את שילון על מצב הטלוויזיה ועל מצבו המאוד עלוב בתוך מחלקת-החדשות. אך הוא סירב לפצות פה. "אני שומר על פרופיל נמוך", אמר תחילה. מאוחר יותר, כאשר היה ברור כי "משהו רקוב בממלכת בניין חוטי ירושלים", נהג דן, הידוע כבחור זהיר, להגיד לעיתונאים שפנו אליו: "את מה שיש לי להגיד, אני אומר לממונים עלי".

גם כעת, אחרי שנטל לעצמו חופשה ללא-תשלום בת שנה, הוא מסרב להיענות לבקשות העיתונאים ומלא סני מים. כשנשאל מה יעשה עם פרישתו, השיב כי הוא מתכוון להצטרף ללידה, ארנון צוקרמן, מי שהיה מנהל הטלוויזיה בתקופתו שבה ניהל שילון את מחלקת-החדשות. צוקרמן הקים חברת-הפקות, שהפיקה לי-אחרונה סרט דוקומנטרי על משה דיין. חברתו של צוקרמן מתכוונת להפיק סדרות דוקומנטריות, תוכניות-בידור ואף סרטי-עלילה, ולמכור אותן לטלוויזיות בחו"ל. שילון יכהן בשלב הראשון כמפיק בכיר, ויעמוד בראש מחלקת-ההפקות של החברה. מי שמכיר את שילון מקרוב טוען כי

עבר משבר חמור, כאשר נודע לו כי צוקרמן הודח מהכוחו כמנהל-הטלוויזיה. שילון אמר אז: "צוקרמן הוא הקורבן הי ראשון. אחר-כך יבסו לקרנף את כולנו!" שילון מעריך מאוד את צוקרמן. לא אחת התבטא כי צוקרמן הוא, בעיניו, סמל הישר המיקצועי. ואכן, בתקופה שבה עבדו השניים ביחד וכתה מחלקת-החדשות בהערכה רבה, אף מפי צוות-הטלוויזיה הורים השהים בישראל, כתבות הטלוויזיה הישראלית נחשבו כטובות. כאמינות וכמעט מיקות. הן לא ניסו ליפות דברים או

שילון לפני השידור האחרון * הכושי יכול ללכת

לשנותם. הן הראו את המתרחש ללא כחל וסרק. ישיבות-הבוקר של המחלקה הפכו שם-דבר. כאשר סיים שילון את תפקידו במחלקת החדשות אמר לחברים: "המחלקה בסדר. אך היא יכולה להיות יותר בסדר". חיים יבין, שמילא את מקום שילון במחלקה, המשיך לנהל את המחלקה לפי דרכו של שילון. כעבור שנה מונה לפיד כמנכ"ל רשות-השידור. הדברים התחילו להשתנות. כשחזר שילון ארצה אמר: "לא תיארתי לעצמי שהמצב הוא עד כדי כך חמור. הרבה מאוד אנשי-עמדת בטל-וויזיה התקרנו".

לפני כמה שבועות, במסיבת תלאביבית, אפשר היה לשמוע את שילון אומר לאישי טלוויזיה נודע: "לאט-לאט גומלת לכיבי ההחלטה שבמקום לנסות להתאקלם במסגרת הגיע הזמן שאסלול את דרכי החוצה". לאותו ידיו אמר אז שילון כי הוא מתכוון לפרוש בקיץ.

לא יהיה מדוייק להגיד כי כבר בי התחלה היה ברור לטומי לפיד כי הוא רוצה את שילון בחוץ. לפיד האמין כי יוכל לעבוד עם שילון. הוא העריך אותו כאיש-מיקצוע מעולה. אם כי ברוב

המיקרים לא הסכים לריצותיו. לפני שיי לון חזר לישראל משליחותו בניו-יורק, פנה אליו לפיד והציע לו שתי הצעות: להיות הכתב בכנסת או להפיק את מבט שני. שילון השיב על שתי ההצעות תשובה חיובית. אך כתב כי יש לו כמה תנאים למילוי אחד משני התפקידים. התנאי הראשון הוא כי לא יוטל עליו אישור שרירותי לראיין אישיות זו או אחרת במדינה. לפיד לא נענה לתנאי, ושילון לא קיבל אף לא אחד התפקידים המוצעות. שילון הציע באותו מכתב שינויים וריצושים טכנולוגיים. כך הציע, למשל, כי את ישיבות הכנסת יצלמו בעזרת מצלמי מות אלקטרוניים, ולא במצלמות פילם. ברשות הטלוויזיה מצלמות אלקטרוניות יפרו-צרך, השוכבות כאבן שאין לה הוטף כין במחסנים. בגלל בעיות ביורוקרטיות וסיכסוכים של ועדי-עובדים אין מפעילים אותן.

הצעתו של שילון לא נענתה. כאשר חזר ארצה לא דיברו עימו עוד על תפקיד רסי. דרג. הוא מונה באופן סתמי ככתב מיוחד, והוחלט כי יגיש את מהדורת מבט.

את תפקידו ככתב מיוחד לא מילא מעולם. באחת מישיבות-הבוקר הציע לעי ריך מבט מרחב, ולרגל מלאות 100 ימים לכינון הממשלה, ולבחון את תפקודי-ה' ממשלה בשטחי חוץ ופנים. ביטחון, השטף חים המוחזקים וכלכלה. מבלי לנקוט עמדה. ההצעה לא התקבלה. שילון רתח מוצע וטען כי הצעתו טורפת על-ידי שר שכינה "רון בן-ישי", שליחו של אריק שרון עליו אדמות".

מאז אותה ישיבה חדל שילון מלהשתתף בישיבות-הבוקר. אחרי טירפוד הצעתו אמר שילון: "אני לא רוצה לחסי-סדר. להגיש חדשות זו לא עבודה מלאה." גם יחסיו עם אנשי מחלקת הספורט עלו על שישון. היו אנשים במחלקה שחששו מפני שילון, במיוחד המגיש הקבוע, יורם ארבל, שהביע בפומבי מורת-רוח מהעובדה ששילון בוחש יותר מדי בעונה.

לגבי דן שילון הגיעו מים עד נפש. עוד לפני שהודיע לפיד על יציאתו לי-חופשה ללא-תשלום, הודיע למחלקת הספורט כי לא ימשיך לשדר, ואז ביקש שיחה עם המנכ"ל.

על שהתרחש באותה שיחה סיפר מאור חר לאחד מעמיתיו במחלקת-החדשות: "אמרתי לפיד שאני לא מאמין כי בתנאים האלה ניתן לשנות משהו במחלקת-החדשות, ולכן אני מסיק מסקנות. אמרתי לו שמי שיתמודד בתנאים הנוכחיים על משרת מנהל-הטלוויזיה הוא לא הגון או לא-מיקצועי או שניהם גם יחד. הגשתי לו נייר בקשה ליציאה לחופשה ללא-תשלום והוא אישר מיד. הוא גם טרח להגיד במליאת רשות-השידור כי כל מי שרוצה לעזוב את המחלקה ולצאת לחופשה-ללא-תשלום יקבל את ברכת הדרך".

באותה ישיבה, שהיתה סוערת במיוחד, תקף חבר המליאה, לוי יצחק הירושלמי, את המנכ"ל וקרא לעברו: "טלוויזיה בלי דן שילון יהיה טלוויזיה עניה!"

"אתם לא תצילו!"

ב מחלקת-החדשות לא קיבלו את עויבתו של שילון בלב אחד. היו שבאו אליו בטענות ואמרו לו: "אתם מקייר אותנו באמצע המערכה!" אחרים ראו בהחלטתו החלטה אמיצה. שילון ארז את חפציו הלך הביתה. אך לפני שהלך עוד הספיק להגיד לכמה מחבריו, שהקיפו אותו: "הטלוויזיה זו לא קייטנה, וכמו שהמוסד מנהל כעת הוא לא יכול לתפקד בדרך מיקצועית. אתם לא תצילו את הטלוויזיה. אם יש לכם אומץ, עזבו גם אתם ומצאו את מקומכם במקומות אחרים. אני עצמי לא סוגר את הדלת. אם ייווצרו תנאים אחרים, אשפה תמיד לחזור בחורה".

דן שילון הלך הביתה אחרי 14 שנות עבודה ואחרי שיוותה את הטלוויזיה הישראלית לזמן היום הראשון להיווסדה וזילא שורה של תפקידים מרשימים, ובי שיאם: ניהול מחלקת-החדשות. כשסיים את תפקידו, סיים קריירה-חדשה. אחת הי דריגות הנמוכות ביותר בסולם ההירארכיה של מחלקת-החדשות של הטלוויזיה.

איש מאנשי הנהלת רשות-השידור לא טרח לברר אצלו מהן הסיבות שהגיעו אותו לצאת לחופשה-ללא-תשלום. הוועד המנהל של רשות-השידור לא קרא לו לשיחה. שילון עשה את שלו, שילון יכול ללכת. שרית ישי

(המשך עמוד 76)

כשניכנס שרה, שהוא חבר טוב שלי, עשה לי את העיבוד הלשוני. אנחנו בידידות גדולה מאוד. הוא סופר חשוב מאוד. ענק. יכולתי, כמובן, להציע להבימה להציג מחזה שלי, אבל היה לי חשוב להציג את ברנר. רצייתי להגיע לרמה בינלאומית, להוכיח לצרפתים שאנחנו לא פחות טרי בים ספר. באותה תקופה נוכרתי בסיפור של פטר פאון, שחננית אמריקאית שלא שיחקה שנים, והזומנת לשחק מחדש. היא עלתה על הבמה ועמדה בפינה. הר בימאי אמר לי: מותק, אולי תגשי למבר-כו אבימה, והיא צנתה לו: תשמע מרביני. איפה שאני עומדת זה המרכז. זה היה אמוטו שלי: איפה שאתה מחליט לעמוד, זה המרכז.

אחר כך ניתנה לי הזדמנות להציג בי-פסטיבל אינטרנציונל בכרמל את הגולס. זכיתי להצגה אמונתית עצומה. בארץ ברנר הצליח מאוד, אך למרות ההצלחה לא נתנו לי להמשיך ולביים בחבימה.

● מתי כתבת את "המשיח"?

● בערך אחרי שחזרתי מברלין. באה לי הברקה לכתוב על שבתאי צבי. כתבתי את זה בהשראה גדולה מאוד. קראתי שלר שים פעם את מחקריו של גרשום שולס. קראתי מחנות פולניים.

● קראת את הזו?

● לא את הזו לא קראתי. אפילו לא ידעתי שהוא קיים. ביקור, אחרי שהמחזה היה מוכן, כרגיל שום ביקורתון לא רצה להר עלות אותו. זה שבר אותי כפליים. הייתי ממוטט. החלטתי לעשות את זה לבד. מה לא עבר עלי עם ההצגה הזאת. היו איוה עשרים שחקנים. צריך היה להאכיל אר-תם. פעם ניסים דיין, שהיום הוא בימאי קולנוע ואו היה שחקן וגילם את נתן שרץ תי, ברח באמצע ההצגה, והייתי צריך לעלות על הבימה להחליף אותו. זו היתה תקופה נוראה. הלכתי וגנמתי.

● איך התגלגל הילל קוק, מי שהיה שר-החיוץ של דח"י, להפקת "המשיח"?

● במיקרה פניתי אז לכל אחד. גם למילי-יגור השמאלני המנוח דויד ארנפולד. אף אחד לא רצה לתת פרוטה. הנהג בא האדם הזה, ועזר לי. הוא נתן לי כסף ואיפשר לי להעמיד את ההפקה. אני אסיר-תודה לו עד היום. לא איש שמאל תמך בי - יש לי יחס של כו לשמאל - אלא הילל קוק, האיש שהביא את אטלנה לארץ. זו היתה תקופה קשה מאוד. דעתי כמעט שנטרפה עלי.

● ואז, כמחאה, החלטת לעזוב את הארץ שנית?

● הייתי מיואש לגמרי. זה מסתובב הצ' ליה בצרפת. פיטר ברוק רצה לקחת אותי לאפריקה. נמאס לי. לקחתי את אשתי ואת שני הילדים פלוס חמש מאות דולר בכיס, ונסעתי לאפריקה. מה שהיה יהיה. בהתחלה היה קשה מאוד. עבדתי ככתב ידיעות אחרונות וכתב גלי-צה"ל. למזלי הגדול הציגו את זה מסתובב ברדיו, וי קיבלתי תמלוגים. בדיוק באותה תקופה הציגו את המחזה בדנמרק. שוב קיבלתי תמלוגים. פרצה מלחמת יום-הכיפורים ואחריה חזרתי ארצה.

● אתה מספספס קבוע של מירי חבור.

● לא נכון. את '56 לא ניספסתי. הייתי באכזר-עגילה. יכולתי למות בגיל 20. באותה תקופה נהגת לחשי מין את המדינה עד ימין ועד שמאל.

● היתה בי שיגאה עצומה שישלטון גולדה מאיר. ניסית לא יכולתי לספול את שלי-טון הזה. עד היום אני סבור ששילטונה של גולדה היה אחד אסונות הגדולים של המדינה. מילחמת יום-כיפור היא אחד הפשעים הגדולים בתולדות העם היהודי. שחילטון תורכב מאנשים שאינם שייכרו דבר-יחב ותמיטו עלינו אסון. האווירה בארץ הייתה בלתי אשרית, מגעילה, מצד אחד עושר עצום, מצד שני הרגשת כי אוויר את ריח ציואה. הסירחון, הררעץ.

● מה אתה מרגיש עכשיו מאוחר?

● פרימיטיביות. מצב של אנרכיה. יש לי מין הרגשה שאנחנו חיים בתקופת-עבר. כל רגע המצב יכול להשתנות לכאן או לכאן.

● ועם זה אתה יפוד לחיות?

● אל תשכחי שהתבגרתי. ההשתכלות שלי היום היא פילוסופית. אני פוחד פחות לומר את הדברים הכי קשים, ומצד שני אני מסתכל על הדברים מרחק. אני שונא פנאטים ועמי א שמאלני.

האם ממשלת-כינון טובה עליך יותר מממשלת-גולדה? אין דבר יותר נורא מממשלת-גולדה.

● מה דעתך על כנון? אני אגיד לך, כנון הוא לא צנחן. הוא צמח ממצואות מסוימת. הוא תולדה של הנסיבות. בסך-הכל הוא מסמל את מה שקורה היום בארץ - חזרה לגיטו ולגלות. הנסיון ליצור עם חדש נכשל. אני לא שונא ולא אוהב את כנון. לגבי גולדה יש לי יחס מאוד אמוציונאלי. כשהייתי רואה אותה או שומע אותה, הייתי מרגיש כמו פר שרואה אדם. כעת אני מרגיש שאני חי בתקופת-מעבר. זהו לדעתי הרגע למאורות הגדולים של החשיבה הפילוסופית להתערב במצב.

● ובתקופה כליכך חשובה אתה פותב ספרים העוסקים באנו שר, ודא כבעיות הקיום של המדינה. האם אינך חושב שתפקידו של הסופר בתקופה כזאת הוא לכתוב על מה שקורה למדינה?

● את צודקת. למעשה מושל ירחו היה

מונדי בהפגנת "שלוש עכשיו" * הסתכלות פילוסופית

המחזה האחרון שבו לא התעסקתי באנו הקטן שלי. אבל מאז הלכתי יותר פנימה. אל תוך עצמי. את יודעת למה? כי לא נוח לי בחוץ.

● הויה מהפך. הליכוד ענה לשילטון, פעם ועם-מייים. כיצד זה השפיע עליך?

● את חושבת שיש הבדל? הליכוד חזר על מעשי בן-גוריון. בזמנו היתה פה דיקטטורה איומה. מי שלא היה מסא-יניק היו מכסחים אותו. לא היה לו מה לאכול. אבא שלי, כדי להשיג אוהל במעברת חולון, אולץ להירשם למסא"י. אי-אפשר היה להכניס רגל לקול-ישראל אם לא היית מסא-יניק. מי את חושבת המציא את המושגים "חותרים במקום גרביים, ענץ במקום זוג נעליים"? הדברים האלה לא הומצאו בזמן הליכוד. להיפך, כעת, בתקופת הליכוד, יש לי הרגשה שהכל יוחר ליבראלי, ובכלל אין להם סיכוי לחל זור לתקופת בן-גוריון. העם יותר מחונך כעת.

● אני בכלל מאמין. שהדור הבא בארץ יהיה דור של ערבים. הסינדרום של גוש-אמונים שלא יצליח. הם לא יכולים לסלק את הערבים. יהושע בן נון יכול היה לשרוף את עי, אבל הם לא יכולים לשרוף אף אחד אחרי השואה. אז מה יקרה? קרני-שמרון ממוקמת ליד כפר ערבי. יש יותר ערבים מיהודים. הדור הבא של הישראלים יהיה ערבי. התרבות הערבית תשתלט. עלייה אין, ילודה אין, זה מה שיקרה.

● ומה יהיה על התיאטרון? לא, את התיאטרון הם לא יצליחו להי-רוג. אולי בארץ-ישראל לא יהיה תיאטרון, אך תאמנים יהודים ימשיכו להציג בארצות נכר ולעשות דברים נפלאים. את האמנות הם לא יצליחו להרוג. תאמנות היא נצחית.

● עם עמוס קינן.